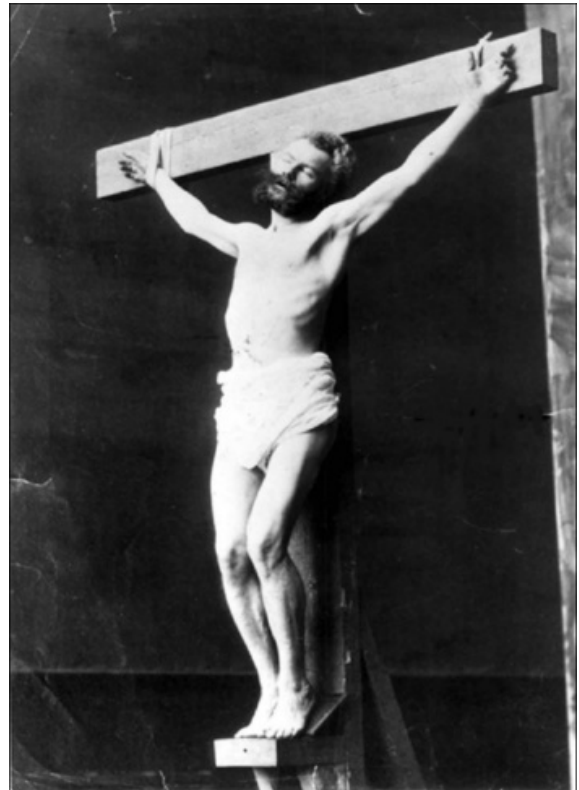

Ki lehetne a kép főszereplője? Jézus, maga Jézus

Az 1870-es évek végén Munkácsy Mihály és műkereskedője, Charles Sedelmeyer olyan látványos és közérthető témát keres, amely híven szolgálja a festő művészi hírnevének öregbítését, valamint az egyébként is virágzó műkereskedelmi üzlet helyzetének még további javulását. Az újabb nagy erőpróbaára készen álló Munkácsyval egyetértésben választja Sedelmeyer témaként „minden idők legnagyobb vértanúját, Krisztust, az Istenembert”. Jézus személyében találva meg egy nagyformátumú festészeti vállalkozás hőstét, 1880-ban dogozni kezd a Krisztus Pilátus előtt című művén.

Munkácsy a Siralomház megfestésekor kifejlesztett munkamódszert alkalmazta, azaz a festményt fotótanulmányok segítségével készítette elő. A békéscsabai kiállításban szereplő első színvázlat a végleges megoldás minden lényeges elemét tartalmazza, és nagyrészt megegyezik az élő alakok felhasználásával készült tanulmányfotón már elképzelt kompozícióval.

„... Munkácsy is használta a fotótechnikát nagy élőképeinek a megkomponálása közben, és műterme, az odahelyezett fantasztikus rekvizitumokkal, kitömött lovakkal, kosztümökkel, bibliai reminiscenciákkal, vagy sátorral és erdőt imitáló növényi vegetációval olyan volt, mint egy kezdetleges filmstúdió.” – írta Pernecky Géza.

Munkácsy bibliai tárgyú kompozíciókban korábban nem gondolkodik, így az első Krisztus-kép előkészítése igen nagy koncentrációt és körültekintést kíván tőle. Jó darabig csupán érleli az elképzelt, és a művészettörténet hasonló tematikájú alkotásainak megismerésén fárad. A vallásos pátosz megjelenítésének lehetőségeit szintén komolyan meg kell fontolnia. Előbbiek mellett figyelemmel kíséri a keletkutatás és a régészet akkori eredményeit, amelyek segítik a környezet, az architektúra, a kellékek és a viselet megválasztásában. Krisztusa arcához azonban nem a hagyományos zsidó karaktert kívánja mintaként alkalmazni.

A végleges változat Krisztusa – Lipp Tamás érzelmi alapú megközelítése szerint – „éteri tisztaságú, törekeny aszkéta”, akit veszett kutyákként acsarkodó ellenségei vesznek körül; az Istenember az emberevő emberek között. Egy, az előbbivel ellentétes véleményt közöl Malonyay Dezső: „Ez nem Krisztus, hanem egy anarchista, ki a cárral dacol.” Csupán érdekességként közlöm Lyka Károly véleményét ugyanezen kép ugyanezen Krisztus-figurájáról: „... ez a fehér ruhás alak nem Jézus, ez egy higgadt keleti jogtudós, aki bízva készültségében, várja, mikor jön az idő, hogy szép sorrendben megcáfolja az ellene emelt vádakat. Arc kifejezése a tudományban biztos ügyvédé, de nem Jézusé.”